

GEREME'DE BULUNAN ROMA DÖNEMİNE AİT ANADOLU'NUN İLK BİYODİNAMİK TARIM TAKVİMİ

THE FIRST BIODYNAMIC AGRICULTURAL CALENDAR OF ANATOLIA FROM THE ROMAN ERA FOUND IN GEREME

Bilgin Yazlık

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü

bilgin yazlik@nevsehir.edu.tr

ORCID No: 0000-0002-8172-3192

ÖZ

Kayseri, Roma egemenliğinden önce dört yüz bin nüfusa sahip oldukça büyük ve önemli bir şehirdir. Şehir, MS 17 tarihinde Roma İmparatorluğu'nun bir kenti haline gelmiştir ve Roma egemenliği 395 yılına kadar devam etmiştir. Roma'nın doğu ve batı olarak ikiye bölünmesinin ardından Kayseri, Bizans (Doğu Roma İmparatorluğu) yönetimi altına girmiştir. Kayseri, özellikle Erciyes Dağı'nın varlığı nedeni ile Roma için oldukça önemli ve kutsal bir şehir olmuştur. Erciyes Dağı'nın kuzey eteklerinde Kayseri şehri yer alırken Güney eteklerinde Develi Ovası'nın Erciyes Dağı ile kesişen bölgesinde Gereme olarak adlandırılan bir Roma şehrinin varlığı bugünkü kalıntılardan bilinmektedir. Bu çalışmada Gereme antik yerleşkesi kalıntıları arasında yer alan, farklı büyüklüklerde, kırmızı kök boya işlemeli ve birbirini tamamlayan toplam beş adet kesme taş parçanın görsel olarak analizi yapılmakta ve bu parçaların aslında ay ve yıldızların konumlarına göre tarımsal faaliyet zamanlaması yapılan Roma Dönemi'nde kullanılan biyodinamik tarım takvimi olduğuna dair bulgular sunulmaktadır.

ABSTRACT

Kayseri had been considered as an important city with a population of 400 thousand before the Roman rule. The city became a province of Rome in 17 AD and Roman rule continued until 395. After the division of Rome into east and west, Kayseri came under the rule of Byzantine Empire (Eastern Roman Empire). Kayseri has been a very important and holy city for Rome, especially due to the existence of Mount Erciyes. Kayseri is located on the northern skirts of Erciyes Mountain. The Roman city called Gereme is located on southern skirts of Erciyes Mountain. In this study, five rock cut stones which are found among the ruins of the ancient settlement of Gereme visually analysed. The rock cut stones have different sizes, red madder inlaid and complementary to each other. It is suggested that these rock cut pieces are the parts of biodynamic agricultural calendar used in the Roman period, which agricultural activities were scheduled according to the positions of the moon and stars.

Geliş Tarihi:

01.06.2022

Kabul Tarihi:

30.06.2022

Yayın Tarihi:

30.06.2022

Anahtar Kelimeler

Biyodinamik
Tarım Takvimi

Develi

Gereme

Roma

Keywords

Biodynamic
Agricultural
Calendar

Develi

Gereme

Roman

DOI: 10.30783/nevsosbilen.1124434

Atf/Cite as: Yazlık, B. (2022). Gereme'de Bulunan Roma Dönemine Ait Anadolu'nun İlk Biyodinamik Tarım Takvimi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(2), 1115-1133.

Kayseri Tarihi

Kültepe, Kayseri'nin bilinen ilk yerleşim alanlarından biridir ve alanda yapılan kazılarda Eski Tunç Çağı'nın erken dönemlerine dair bulgular elde edilmiştir (Kulakoglu, 2010). Kaneş'ten sonra Kayseri'de Hitit, Frig, Pers, Kapadokya Krallığı, Roma, Bizans, Danişmend, Moğol, Selçuklu, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti yönetimleri belirtilen sıra ile devam etmiştir (Erkiletlioglu, 1993). Roma yönetiminden önce Kayseri, 400 bin nüfusa sahip, önemli ve etkili bir şehirdir. Kayseri, M.S. 17 tarihinde Roma İmparatorluğu yönetimine dahil olarak Roma'nın bir kenti olmuştur ve Roma yönetimi MS 395 tarihine kadar süregelmiştir. Roma, doğu ve batı olarak ikiye bölündükten sonra Kayseri, Doğu Roma İmparatorluğu'nun (Bizans) idaresi altına girmiştir. Kayseri'de bulunan Erciyes Dağı, Roma için son derece önemlidir, bu nedenle Kayseri kutsal bir şehir olarak görülmüştür. Kayseri'nin bugün kullanılmakta olan adı Roma egemenliği döneminde Iulius Caesar'a atfen Caesarea (Kaisareia) olarak belirlenmiştir. Kayseri bugün hala Roma Dönemi izlerini taşımaktadır ve o dönemden kalma çeşmeler, tapınaklar, tümülüs mezarlar, kale sur duvarları kalıntıları kent içinde görülebilmektedir. Roma, Pagan inanışa sahip bir imparatorluk iken Hristiyanlığın yayılım süreçlerinden çok etkilenmiştir, bu süreçler Kayseri yerleşiminde de ciddi şekilde izlenebilmektedir. Şehirdeki pagan tapınakların bu dönemde yıkıldığı ya da kiliselere dönüştürüldüğü bilinmektedir. Bu dönüşümlerle birlikte Kayseri Hristiyanlar için çok önemli bir dini merkez haline gelmeye başlamıştır. Öyle ki bu dönemde Büyük Kappadokyalıların kilise yöneticileri Gregorios ve Basileios'un Kayseri'de görevlerde bulunduğu bilinmektedir (Tiefenbach 2012: 155 - 179). Kayseri'de Roma yönetimi altında Apollon Potros Tapınağı, Tykhe Tapınağı, Serapis Tapınağı, Zeus Polioukhos Tapınağı, Zeus Argaios Tapınağı gibi çok sayıda Pagan tapınağı inşa edilmiştir (Erkiletlioglu, 1993), bugün Roma Dönemine ait olduğu bilinen yapı kalıntıları bu çalışmaya konu olan Gereme'de bulunmaktadır.

Gereme Tarihi

Gereme antik yerleşkesi, Kayseri şehir merkezinin 30 km güney batısında ve Develi ilçe merkezinin 10 km kuzey batısında 1.787 metre rakıma sahip bir arazide kuruludur. Gereme isminin kökeninin Kerama olduğu bu kelimenin kadim Anadolu halkı Luvilere ait olduğu iddia edilmektedir. Kerama kelimesi ise çömlek yapımında kullanılan kili ifade etmektedir. Kerama sözcüğü Roma'ya Keramos olarak geçmiştir ve bu kelime zamanla Gereme'ye dönüşmüştür (Umar, 1993). Gereme'nin bir Doğu Roma şehri olduğu ve tarihsel adının Spistra olduğu iddia edilmektedir (Özgüncü, 2018). Ancak bölgenin tarihsel adının Spistra olduğunu teyit eden başkaca bir kaynak bulunmamaktadır. William Hamilton ve Hans Rott, Gereme yazılarında bu ismi kullanmamışlardır, bununla birlikte antik Bizans Dönemi haritalarında da Spistra ya da Gereme isimlerine sahip yerleşimler görülmemiştir (Bkz. Şekil 1). Gereme'nin tarihi köklerinin nereye kadar uzandığı henüz tam olarak bilinmemekle birlikte, Kapadokya'nın Helenistik Krallık Dönemleri'ne kadar uzanan bir geçmişi olduğu, asıl gelişimini ise Geç Roma İmparatorluk Dönemi'nde ve Bizans Döneminde gerçekleştirdiği iddia edilmektedir (Güler, 1999: 44-47; Karakaya, 2011: 1-24).

Şekil 1. Bizans Dönemi Yollarını ve Yerleşim Yerlerini Gösteren Harita (Hild, 1977)¹

¹ Kırmızı isimler tarafımızca yazılmıştır, Gereme'nin bulunduğu coğrafyanın tamamı kırmızı dikdörtgen ile işaretlenmiştir.

Develi Roma Dönemi'nde önemli bir yerleşim yeridir ve Hristiyanlığın yayılması ile önemi artar. Doğu Roma İmparatorluğu, Develi'nin kuzeyinde bulunan Gereme'yi Hristiyanlığın yayılması için bir merkez olarak kullanmışlardır. Ancak 1021 yılında Vaspuragan bölgesinden Develi'ye sürülen Ermenilerin Develi'yi merkez olarak belirlemelerinden sonra Gereme önemini yitirmeye başlamıştır. Gereme'de yüzeysel olarak görülebilen yapıların en son MS VI. yüzyıla tarihlendirilmesi de bu iddiayı desteklemektedir (Özgöncü, 2018: 179). Ancak bölgedeki kalıntıların MS 4. yy. – 11. yy. arasına tarihlendirilebileceğini belirten çalışmalar da söz konusudur (Karakaya, 2009: 175-185; Topçu, 2013: 1-14).

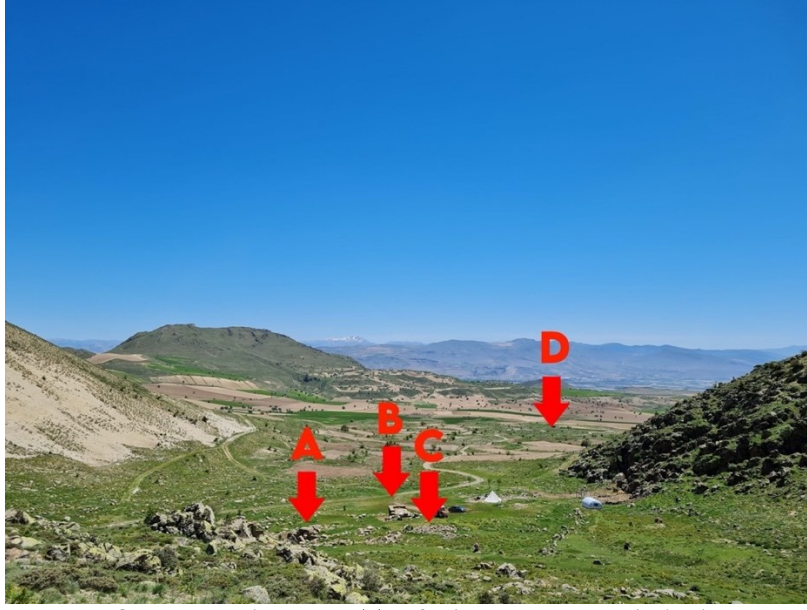
W. Hamilton, 1842 yılında yayınlanan kitabında Gereme'deki kalıntılardan bahsetmektedir. Hamilton, Erciyes Dağı'na bir zirve tırmanışı gerçekleştirdikten sonra Develi'ye dönerken Gereme kalıntılarını ziyaret etmiştir. Gereme'yi antik bir şehir olarak tarif etmekte ve bu şehrin dışında bir Bizans kilisesi bulunduğunu belirtmektedir. Kilisenin harç kullanılmadan kahverengi trakit taşlarla inşa edildiğini ifade etmektedir. Bu kilisenin kuzeyinde bir başka kilisenin kalıntılarını da fark etmiştir. Kilise kalıntılarında sonra bir Bizans şehri olduğunu ifade ettiği Gereme şehri ile karşılaşmıştır. Sonuç olarak Gereme'de büyük bir kilise, bir anıt mezar, mermer sütun kalıntıları, sivil mimari kalıntıları ve büyük kesme taş parçalar gördüğünü anlatmaktadır (Hamilton, 1842). Muhtemelen bölgede o dönemde bugüne kıyasla çok daha fazla yüzeysel kalıntı bulunuyordu, bugün Erciyes Dağı kökenli, yüksek hacimli toprak kaymalarından dolayı Hamilton'un bahsettiği şehrin yerini tam olarak bilinmemektedir.

Hamilton'dan sonra Gereme'yi H. Rott da ziyaret etmiş ve gördüklerini 1908 yılında bir kitapta yayınlamıştır. Gereme'deki kalıntıların Develi Merkez'de 1825 yılında inşa edilen Constantinus Kilisesi'nin inşasında devşirme taş olarak kullanıldığını belirtmektedir. Gereme isminin, Göreme gibi Kapadokya kökenli tarihsel bir isim olduğunu ifade etmektedir. Rott, batıdan girişli, doğuya dönük, büyük ölçüde tahrip olmuş, trakit taşları ile inşa edilmiş kiliseyi Çanlı Kilise olarak adlandırmaktadır (Şekil 4). Rott bölgede çok miktarda mermer sütun ve büyük kesme taş fark etmiştir. Gereme kalıntıları arasında, çelenk içinde rozet süslemeli bir haç, haç ile süslenmiş bir zafer takı gibi taşa kabartma olarak işlenmiş kalıntıları da saymaktadır. Rott, kalıntılar arasında Panagia Kilisesi olarak adlandırdığı bir başka kiliseyi daha tarif etmektedir (Şekil 6). Bunların dışında yarısından fazlası moloz altında kalmış, içerisinde haç süslemeleri bulunan bir Bizans Dönemi Hristiyan mezarından bahsetmektedir (Şekil 8). Rott, son olarak isimlendirmedeği üçüncü bir kiliseden kalan kalıntılara değinmektedir (Rott, 1908: 163).

Gereme'yi sadece kilise kalıntılarını içeren bir kilise kompleksi ya da manastır olarak düşünmek hatalıdır, bölgede yaklaşık bir kilometre çapında bir daire içerisine yayılmış ve arazide göze çarpan farklı yapı kalıntıları gözlemlenebilmektedir. O. Güler (1999: 44-47) bölgede yaptığı keşifte, yollar, yapı enkazları ve çukurlar tespit ettiğini, yapıların dini ve resmi yapılar olarak ikiye ayrıldığını, bölgede kemerli ve nişli yapılar bulunduğunu, taşa işlenmiş iri bir haç tespit ettiğini, işlemeli büyük kesme taş kalıntılarının köylülerce birleştirilerek bir çeşme yapıldığını aktarmaktadır. Gereme'deki yapıların büyük çoğunluğu ne yazık ki günümüze kadar ulaşamamıştır ve muhtemelen toprak altında gömülü durumdadır. Bölgede su aramak için yapılan kuyu kazılarında yirmi metre derinlikte sütun parçalarının bulunduğu yerel halk tarafından anlatılmaktadır. Böylesi büyük yapıların görünmeyecek kadar yere gömülmüş olmasının en büyük nedeni Gereme'nin bulunduğu coğrafyanın kendisidir. Gereme, sırtını Erciyes dağına yaslamış bir antik yerleşkedir, Erciyes Dağı'nın doğal aşınımı, bölgeye sürekli kaya ve toprak taşımaktadır, bu nedenle yapılar yıllar içerisinde toprak altına gömülmüşlerdir. Gereme antik yerleşkesinden tarihi kitaplarda ya da haritalarda bahsedilmemektedir. Bu özelliğinden dolayı Gereme'ye kayıp şehir de denilmektedir (Güler, 1999: 44-47). Gereme'de ne yazık ki bugüne kadar sadece Kayseri Müzesi Müdürlüğü desteği ile kilise odaklı kazı çalışmaları yürütüldüğünü bilmekteyiz (Karakaya, 2009: 175-185; Karakaya, 2011: 1-24). Bugün Gereme'de bulunan kalıntıların turistik bir değeri de oluşmuş durumdadır, doğa tutkunları bu bölgeyi yürüyüş rotaları arasına uzun yıllardır almaktadırlar (Demirel, 2014: 66).

Gereme Kalıntıları

Gereme kalıntıları², 1.787 metre rakımlı bir yamaçta, Erciyes Dağı eteklerinde yer almaktadır (Şekil 2). Gereme, sırtını kuzey yönden Erciyes Dağı'na yaslar, doğu ve batı yönlerinde ise tepeler yer almaktadır, şehrin güney yönü açıktır ve Develi Ovası'nın eşsiz manzarasına bakmaktadır. Gereme kalıntılarının 680 metre güneyinde, Develi istikametinde giden patika yolu takip ederken başka bir taş yapı daha (Şekil 2.D ve Şekil 3) bulunmaktadır³. Bu yapı yaklaşık 25 m²lik bir alan üzerinde kuruludur ve iri kesme taşlardan inşa edilmiştir, ancak fonksiyonu tam olarak bilinmemektedir.

Şekil 2. Erciyes Dağı Tarafından Gereme Yerleşkesi
(A: Panagia Kilisesi, B: Roma Anıt Mezarı, C: Yıkılmış Çanlı Kilise, D: Bilinmeyen Yapı)

Şekil 3. Fonksiyonu Bilinmeyen Yapı Kalıntıları (Şekil 2.D)

² Gereme'nin tam konumu 38°27.5670'K ve 35°25.8680'D şeklindedir.

³ (38°27.2190'K, 35°25.9970'D)

Gereme antik kentini 1908 yılında ziyaret edip fotoğraflayan H. Rott, bölgede Çanlı Kilise (Şekil 4 ve Şekil 5) ve Panagia Kilisesi (Şekil 6 ve Şekil 7) adında iki kilise tespit etmiştir. Fotoğraflar incelendiğinde Çanlı Kilise olarak adlandırdığı kilisenin bugün tamamen yıkıldığı, Panagia Kilisesinin (Şekil 9 ve Şekil 10) ise kısmen ayakta kaldığı görülmektedir. Rott ayrıca bugün ayakta olan Roma mezarını (Şekil 8 ve Şekil 11) da ziyareti esnasında fotoğraflamıştır.

Şekil 4. Çanlı Kilise (Rott, 1908)

Şekil 5. Batı Yönünden Çanlı Kilise (Rott, 1908)

Şekil 6. Panagia Kilisesi (Rott, 1908)

Şekil 7. Panagia Kilisesinin Korosu (Rott, 1908)

Şekil 8. Gereme Anıt Mezarı (Rott, 1908)

Bugün itibarıyla ayakta kalmış iki temel yapı bulunmaktadır, bunlardan birisinin kilise olduğu (Panagia Kilisesi) diğerinin de bir anıt mezar olduğu bilinmektedir (Rott, 1908: 163). Kilisenin girişi doğu yönüne bakmaktadır ve giriş duvarı 19 metre uzunluğundadır, kilisenin yan duvarları ise 11 metre uzunluğundadır (Şekil 9). Kilisenin tavanı ve duvarları büyük oranda çökmüş, içi ise Erciyes'ten heyelan yolu ile gelen taş ve toprak parçaları ile dolmuştur (Şekil 10). Kilisenin 20 metre güneyinde, güneyden girişe sahip bir anıt mezar yer almaktadır, bu mezarın giriş kapısının bulunduğu duvar 4,10 metre iken yan duvarları 5,40 metre uzunluğundadır (Şekil 11). Anıt mezar, kiliseye göre oldukça iyi korunmuştur, tavanı ve duvarları sağlam olan yapı kısmen toprak altındadır. Gereme'de kilise çevresinde; 130 cm çapında sütun kaidesi (Şekil 10), 220 cm uzunluğunda 70 cm çapında sütun parçası (Şekil 10) gibi oldukça büyük ölçekli ve özenle işlenmiş kalıntılar bulunmaktadır. Bu parçaların bir araya gelerek oluşturacakları yapı ya da yapıların oldukça büyük ve görkemli oldukları düşünülebilir.

Şekil 9. Panagia Kilisesi'nin Doğuya Bakan Ön Duvarı ve Korosu

Şekil 10. Panagia Kilisesi Kalıntıları (Kilisenin İçinden)

Şekil 11. Roma Mimarisi ile İnşa Edilmiş Anıt Mezar

Kalıntılar arasında yer alan blok modilyonlar (Şekil 12) ve büyük sütun parçaları (Şekil 10), bu yapının Roma Dönemi'ne ait bir tapınak olabileceğini de düşündürmektedir, yapı daha sonra Hristiyanlık akımlarının ardından

kiliseye dönüştürülmüş olabilir. Bilinmektedir ki Roma Dönemi'nde inşa edilen birçok tapınak sonradan kiliseye dönüştürülmüştür (Yegül, 2019). Bununla birlikte Rott tarafından 1908 yılında tespit edilen ve bugün ayakta olmayan Çanlı Kilise ile bugün ayakta olan Panagia Kilisesi düşünüldüğünde iki büyük kilisenin yan yana inşa edilmesinin anlamsız olduğu düşünülebilir, bu yapılardan en az birinin kiliseden farklı bir amaçla inşa edildiği ve sonradan kiliseye dönüştürüldüğü iddia edilebilir.

Şekil 12. Panagia Kilisesi Kalıntıları Arasında Bir Blok Modilyon

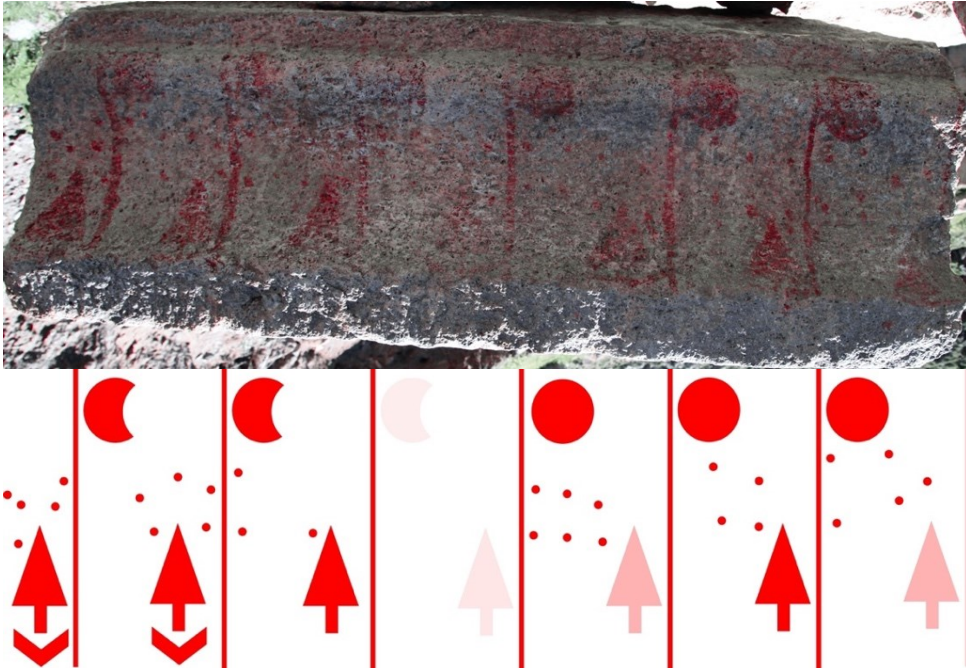

Şekil 13. Panagia Kilisesi Giriş Kapısı Üstünde Çevresi Kırmızı Boyalı Bir Haç Motifi

Gereme Kalıntıları Arasında Bulunan Roma Dönemi Biyodinamik Tarım Takvimi Parçaları

Gereme’de çevreye yayılmış kalıntılar arasında dikkat çeken ve birbiri ile ilişki olduğu net olarak görülen, kırmızı kök boyalı beş parça kesme taş tespit edilmiştir. Bu parçalar aşağıda numaralandırılmış ve özellikleri sıra ile ele alınmıştır. Kayseri Müzesi tarafından gerçekleştirilen Gereme kazı çalışmaları esnasında bölgede yapılan araştırmada bir taş parça üzerinde “kızıl kahve boya ile yapılmış asma yaprakları” görüldüğü ifade edilmektedir (Karaya, 2009: 175-185; Karakaya, 2011: 1-24). Ancak tespit edilen yapı parçasının bu çalışmada tespit edilen parçalardan biri olup olmadığı net olarak bilinmemektedir.

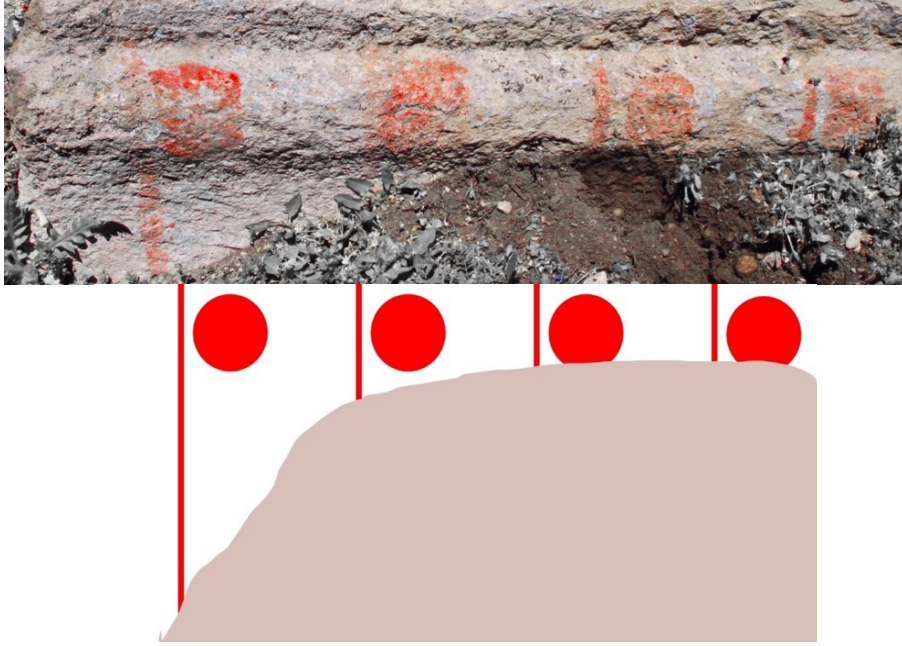
Parça No1 : 105 cm uzunluğunda 30 cm yüksekliğinde olan bu parça, halihazırda Çanlı Kilise’nin doğuya bakan giriş kapısının sağ tarafında yer alan duvarın üzerine ters olarak yerleştirilmiştir, bu parçanın asıl yerinin burası olmadığı net olarak görülmektedir, ancak kim tarafından hangi amaçla buraya yerleştirildiği bilinmemektedir. Taşın üzerinde 17 cm aralıklarla kırmızı kök boya ile çizilmiş dikey bir cm genişliğinde çizgiler yer almaktadır. Bu kırmızı çizgiler ile bölünen toplam yedi bölgenin her birinin içerisinde yine kırmızı kök boya ile birtakım şekiller çizilmiştir. Bu şekiller incelendiğinde şekillerin; altında dikey çizgi bulunan üçgen (ağaç), farklı tiplerde daire (ayın evreleri olduğu düşünülmektedir), noktalar (takım yıldızları simgelediği düşünülmektedir) ve ucu aşağıya bakan üçgen parantez (ay ışığı kaynaklı gölge olduğu düşünülmektedir) olduğu anlaşılmaktadır. Bu şekiller her bir bölge içerisinde sistematik olduğu tahmin edilen bir yaklaşımla farklı konumlandırılmıştır. Parça dikkatle incelendiğinde daha büyük bir şekil modelinin kırılmış bir parçası olduğu görülmektedir, parçanın önünde ve sonunda kırmızı boya devam etmektedir. Bu parça hem 2013 yılında hem de 2022 yılında fotoğraflanmıştır. Parçanın konumu değişmemiş ancak birkaç cm yerinden oynamıştır, üzerindeki boyalarda ise önemli bir deformasyon görülmemiştir. Parçada kullanılan kırmızı boyanın aynı zamanda giriş kapısı üstünde yer alan haçın (Şekil 13) çevresini vurgulamak için de kullanıldığı görülmüştür.

Şekil 14. Parça No: 1
(Parçanın Fotoğrafı Üstte, İllüstrasyonu Altta)

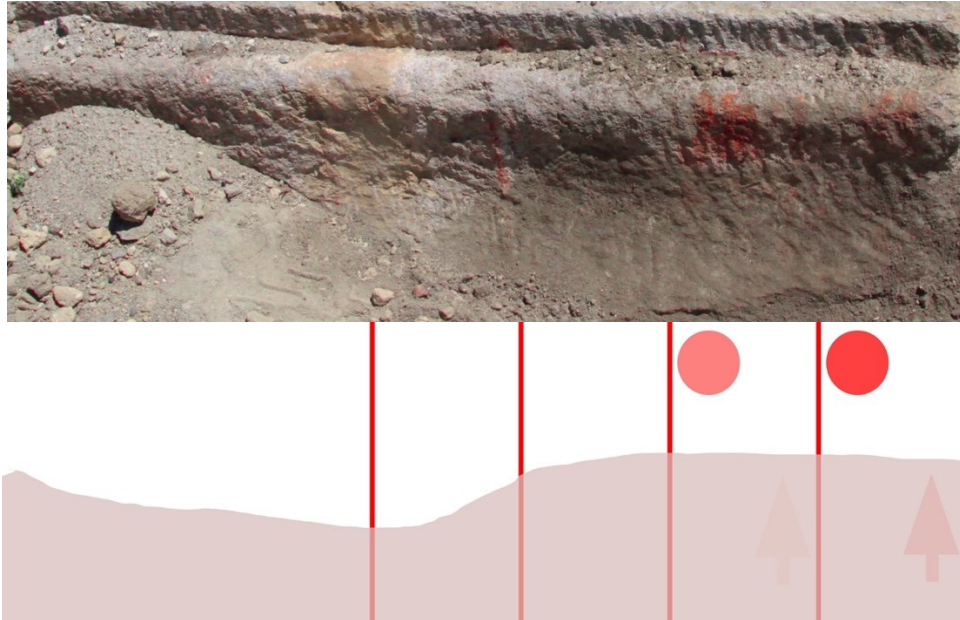
Parça No 2: Bu parça, kilisenin doğu tarafındaki kalıntılar arasında yarısı yere gömülü halde bulunmaktadır. Parçanın uzunluğu 60 cm iken, yüksekliği gömülü olduğu için tam olarak ölçülemedi, ancak bir önceki parçanın devamı olduğu görülen bu parçanın da 30 cm yüksekliğe sahip olduğu tahmin edilebilir. Taşın üzerinde 17 cm aralıklarla kırmızı kök boya ile çizilmiş dikey bir cm genişliğinde çizgiler yer almaktadır. Bu kırmızı çizgiler ile bölünen toplam dört bölgenin her birinin içerisinde yine kırmızı kök boya ile birtakım şekiller çizilmiştir. Bu

şekiller incelendiğinde 1 nolu parçada görülen ay şekli bariz olarak görülmekte iken taş toprağa gömülü olduğu için ağaç, takım yıldızları simgeleyen noktalar ve ucu aşağıya bakan üçgen parantez tam olarak görülememektedir. Bu parçanın 1 nolu parça ile birlikte bir bütünün parçaları olduğu net olarak anlaşılmaktadır.

Şekil 15. Parça No: 2
(Parçanın Fotoğrafi Üstte, İllüstrasyonu Altta)

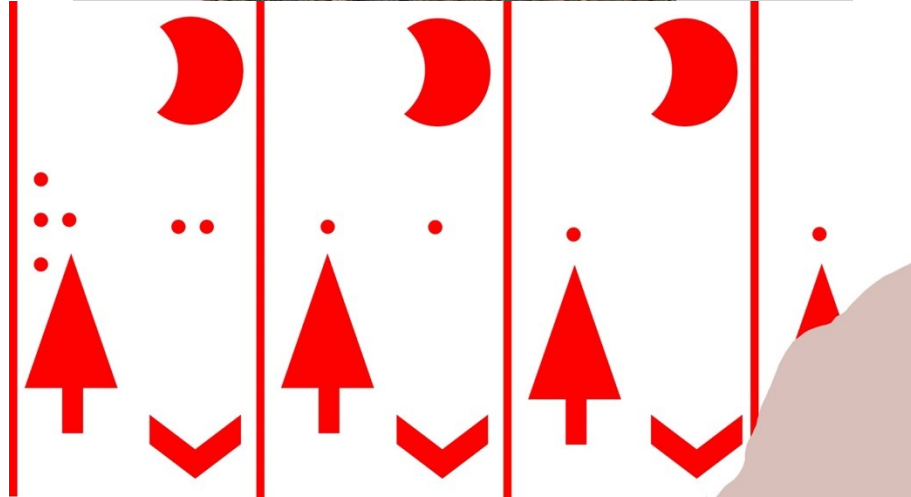
Parça No 3: Bu parça, kilisenin güney doğu tarafındaki kalıntılar arasında büyük kısmı yere gömülü halde bulunmaktadır. Parçanın uzunluğu yaklaşık 60 cm iken, yüksekliği gömülü olduğu için tam olarak ölçülememiştir, ancak bir önceki parçanın devamı olduğu görülen bu parçanın da 30 cm yüksekliğe sahip olduğu tahmin edilebilir. Taşın üzerinde yine 17 cm aralıklarla kırmızı kök boya ile çizilmiş dikey bir cm genişliğinde çizgiler yer almaktadır.

Şekil 16. Parça No: 3
(Parçanın Fotoğrafi Üstte, İllüstrasyonu Altta)

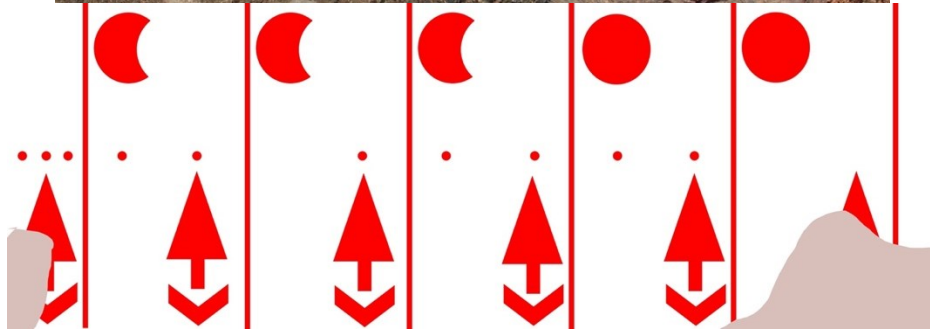
Bu kırmızı çizgiler ile bölünen toplam üç bölgenin her birinin içerisinde yine kırmızı kök boya ile birtakım şekiller çizilmiştir. Bu şekiller incelendiğinde 1 ve 2 nolu parçada görülen ay şekli bariz olarak görülmekte iken taş toprağa gömülü olduğu için ağaç, takım yıldızları simgeleyen noktalar ve gölgeyi simgeleyen ucu aşağıya bakan üçgen parantez tam olarak görülememektedir. Bu parçanın 1 ve 2 nolu parçalar ile bir bütünün parçaları olduğu net olarak anlaşılmaktadır. Taşın sol yarısında ise herhangi bir boyama tespit edilmemiştir, bundan dolayı bu parçanın başlangıç parçası olduğu düşünülmektedir.

Parça No- 4 : Bu taş 2013 yılında kilisenin doğu tarafındaki kalıntılar arasında bulunmuştur. Ancak ne yazık ki 2022 yılında taş yerinde görülememiştir. Taşın uzunluğu 2013 yılında ölçülmemiştir, ancak diğer örneklerden yola çıkarak her bir bölgenin 17 cm olduğu düşünülürse taşın yaklaşık 55 cm olduğu tahmin edilebilir. Taşın üzerinde yine aralıklarla kırmızı kök boya ile çizilmiş dikey çizgiler yer almaktadır. Bu kırmızı çizgiler ile bölünen toplam dört bölgenin her birinin içerisinde yine kırmızı kök boya ile birtakım şekiller çizilmiştir. Bu şekiller incelendiğinde şekillerin; altında dikey çizgi bulunan üçgen (ağaç), farklı tiplerde daire (ayın evreleri olduğu düşünülmektedir), noktalar (takım yıldızları simgelediği düşünülmektedir) ve ucu aşağıya bakan üçgen parantez (ay ışığı kaynaklı gölge olduğu düşünülmektedir) olduğu anlaşılmaktadır. Bu şekiller her bir bölge içerisinde sistematik olduğu tahmin edilen bir yaklaşımla farklı konumlandırılmıştır. Parça dikkatle incelendiğinde daha büyük bir şekil modelinin kırılmış bir parçası olduğu görülmektedir, parçanın önünde ve sonunda kırmızı boya devam etmektedir. Bu parça, üzerindeki şekillerin okunurluğu açısından en görkemli örnektir.

Şekil 17. Parça No: 4
(Parçanın Fotoğrafı Üstte, İllüstrasyonu Altta)

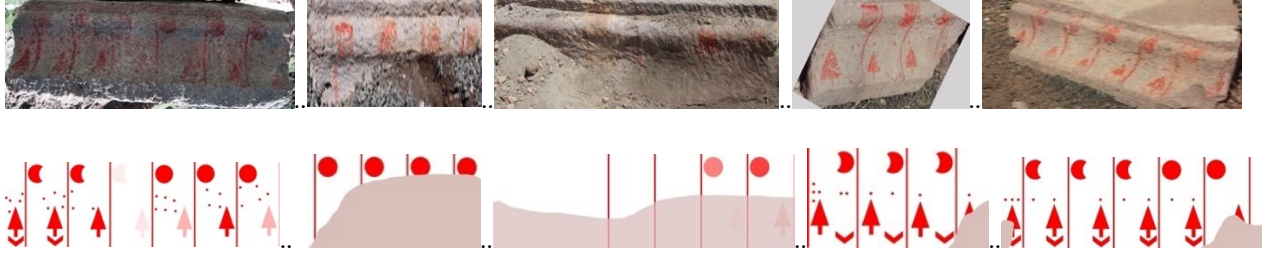
Parça No 5: 90 cm uzunluğunda 30 cm yüksekliğinde olan bu parça, halihazırda Panagia Kilisesinin doğusunda yer alan kalıntılar arasında yerde ters olarak bulunmaktadır. Taşın önceki taşlarda görüldüğü gibi üzerinde aralıklarla kırmızı kök boya ile çizilmiş dikey çizgiler yer almaktadır. Bu kırmızı çizgiler ile bölünen toplam altı bölgenin her birinin içerisinde yine kırmızı kök boya ile birtakım şekiller çizilmiştir. Bu şekiller incelendiğinde şekillerin; altında dikey çizgi bulunan üçgen (ağaç), farklı tiplerde daire (ayın evreleri olduğu düşünülmektedir), noktalar (takım yıldızları simgelediği düşünülmektedir) ve ucu aşağıya bakan üçgen parantez (ay ışığı kaynaklı gölge olduğu düşünülmektedir) olduğu anlaşılmaktadır. Bu şekiller her bir bölge içerisinde sistematik olduğu tahmin edilen bir yaklaşımla farklı konumlandırılmıştır. Parça dikkatle incelendiğinde daha büyük bir şekil modelinin kırılmış bir parçası olduğu görülmektedir, parçanın önünde ve sonunda kırmızı boya devam etmektedir. Bu parça hem 2013 yılında hem de 2022 yılında fotoğraflanmıştır. Parçanın konumu değişmemiş ancak yerinden oynatılıp ters çevrilmiştir, üzerindeki boyalar da ise önemli bir deformasyon görülmemiştir.

Şekil 18. Parça No: 5
(Parçanın Fotoğrafı Üstte, İllüstrasyonu Altta)

Parçalar dikkatle incelendiğinde bu parçaların bir araya gelerek bir sütun kaidesi ya da bir korniş oluşturdukları düşünülebilir. Boyanın bugüne kadar korunmuş olması da parçanın aslında bir iç mekân parçası olması gerektiğini düşündürmektedir. Parçaların bir araya getirilmesi ile bu yazıda önerilen biyodinamik tarım takviminin orijinal halinin kısmen de olsa neye benzediği görülebilmektedir (Şekil 19). Parçalar bir araya geldiğinde, ortaya çıkan resmin, ayın evreleri, ay ışığının miktarı ve takım yıldızların pozisyonlarına dair sistematik bir modeli olduğu net olarak anlaşılmaktadır. Bu sistematik modelin biyodinamik tarım takvimi olduğu üzerindeki simgelerin bugün bile kullanılıyor olmasından rahatlıkla tahmin edilebilir. Roma'dan günümüze ulaşan herhangi bir biyodinamik tarım takvimi örneği literatürde görülmemiştir. Bundan dolayı bu takvimin nasıl kullanıldığı eksik parçalar ve benzersizlik nedenleriyle tam olarak bilinmemektedir. Bölgeden devşirme taş olarak çok miktarda taşın götürüldüğü ve Develi Merkez'de 1825 yılında inşa edilen Konstantin Kilisesi'nin inşasında

kullanıldığı bilinmektedir (Rott, 1908: 163), hem yapılacak kazı çalışmaları hem de devşirme taş izi sürme faaliyetleri bu çalışmada ele alınan biyodinamik tarım takviminin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

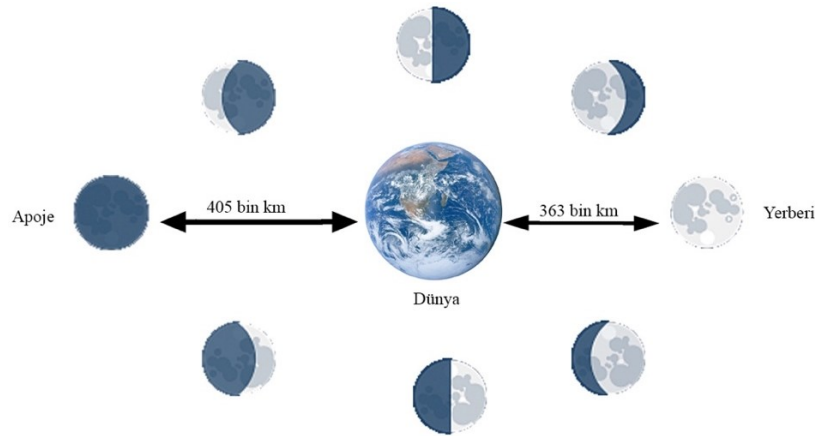

Şekil 19. Roma Dönemi Biyodinamik Tarım Takvimi Parçalarının Bir Arada Gösterimi⁴
(Parçaların Fotoğrafı Üstte, İllüstrasyonu Altta)

Biyodinamik Tarım ve Biyodinamik Tarım Takvimi

Anadolu'da binlerce yıllık kadim bir tarım geleneği vardır. Bugün tarımda yararlanılan yöntemlerden bir kısmı nesilden nesile aktarılmış geleneksel tarım bilgisidir. Biyodinamik tarımda, geçmişten gelen tecrübe kökenli ve oldukça değerli bu bilgi kaynak olarak kullanılmaktadır. Modern anlamda biyodinamik tarımın temelleri 1924 yılında Rudolf Steiner tarafından atılmıştır. Biyodinamik tarımda güneşin, ayın ve hatta yıldızların konumları, tarım uygulamalarının zamanını belirlemek için bilimsel temellere dayanarak kullanılmaktadır. Organik tarım ile biyodinamik tarım oldukça benzerdir ancak ikisi arasındaki en temel fark, biyodinamik tarım uygulamalarında ay esaslı biyodinamik tarım takviminin kullanılıyor olmasıdır. Biyodinamik tarımda ayrıca, bitkilerin çeşitli kısımlarından elde edilen özel preparatlar kullanılmaktadır (Çakır, 2018: 438-443). Biyodinamik tarımın geleneksel tarıma kıyasla daha verimli, daha ekonomik, daha sağlıklı, daha doğal ve sürdürülebilir olduğuna dair çalışmalar da söz konusudur (Rositsa, 2018: 40-48).

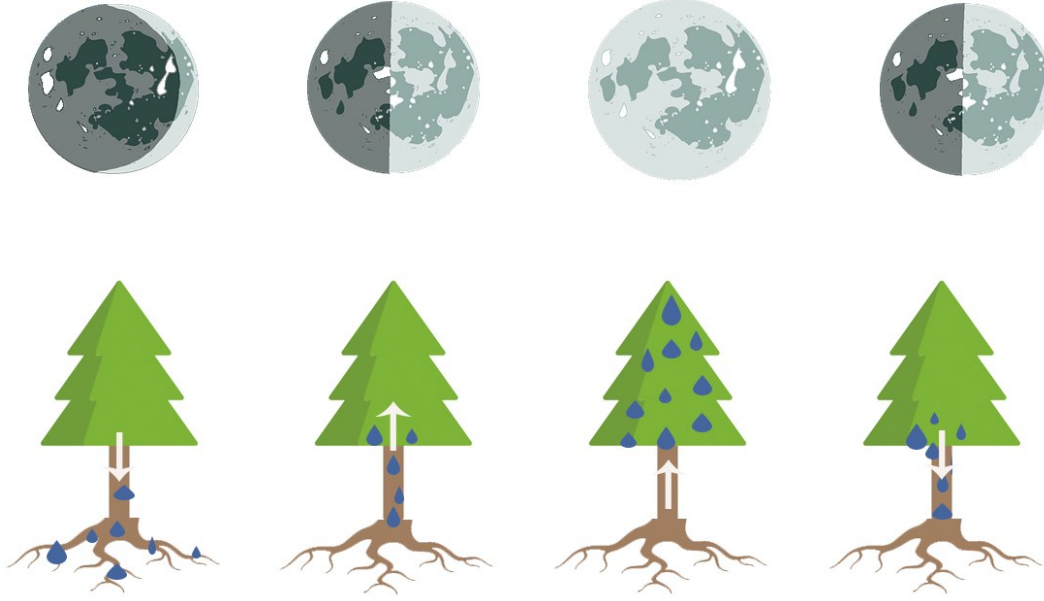
İlk insan topluluklarından itibaren ay, bir takvim aracı olarak kullanılmaya başlamıştır. Önce günleri, ardından haftaları ve ayları saymak amacıyla kullanılan ay takvimleri, daha sonra tarımsal aktivitelerin de takibini sağlamak amacıyla mevsim ve yılları takip etmek için kullanılmıştır. Halk, tarımsal faaliyetlerini takip etmek için ayın yörüngesel hareketlerinden yararlanmıştır (Vural, 2020). Ay hem dünyaya ışık yansıtır hem de dünya üzerinde bir çekim etkisine sahiptir. Ayın dünya çevresindeki yörüngesi eliptiktir ve bir tam döngüyü tamamlama süresi olan yaklaşık yirmi sekiz günde dünya ile arasındaki mesafe sürekli değişkendir, bu da değişken bir çekim etkisi oluşturmaktadır (Bkz. Şekil 20).

Şekil 20. Ayın Dünya Çevresindeki Yörüngesi Boyunca Ay ve Dünya Arasında Değişen Mesafenin En Uzun ve En Kısa Olduğu Pozisyonlar

⁴ Parçalar herhangi bir bilgiye dayanılarak sıralanmamıştır.

Örneğin kök gelişimi, ayın dünyadan en uzakta olduğu konumda en iyi performansı sergiler, çünkü bitki üzerindeki ters yöndeki çekim kuvveti en azdır. Hilalden iki gün önce bitki etkimi yapılması durumunda sonraki yedi gün boyunca ışık ve çekim güçleri oldukça elverişli olmaktadır. Dolunay yaklaştıkça dünyaya yansıyan ışık miktarı artar, bu da yaprak gelişimini artırır. Ayın tüm evreleri için burada belirtilen örneklere benzer tarımsal analizler yapılmıştır (Bkz. Şekil 21) (Nabi, 2017: 212-219). Verimli bir tarım uygulaması için ayın konumu önemli bir belirleyicidir. Daha verimli ve sağlıklı, yaprak, çiçek ve kök gelişimi için ay ve yıldızların konumları önemli etkiler göstermektedir. Verimli tarım uygulamaları için bu etkiler göz önünde bulundurulmalıdır (Ram, 2019: 34-37).

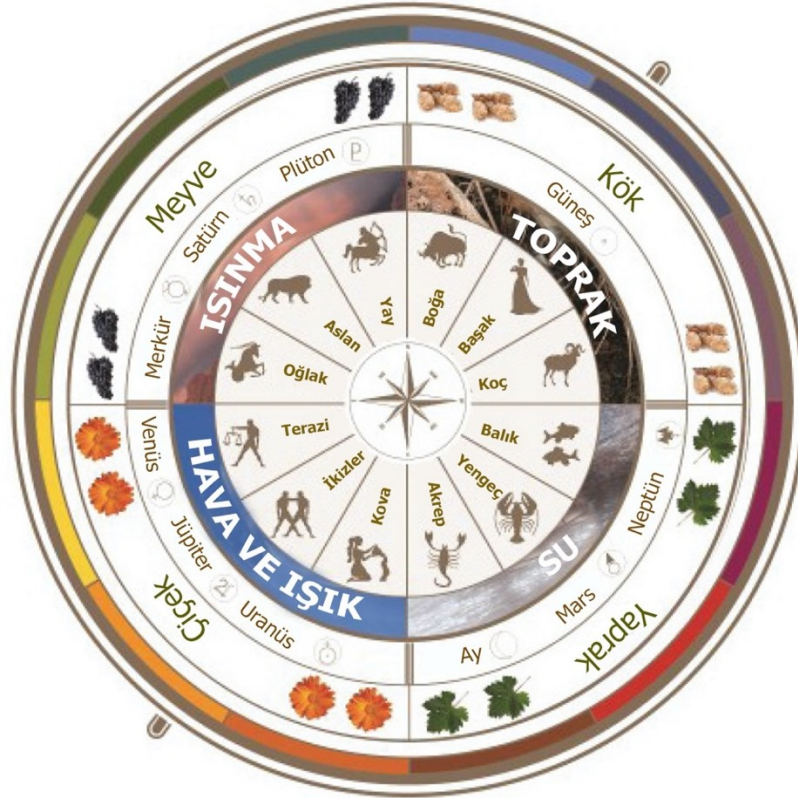

Şekil 21. Ayın Dünya Yüzeyindeki Bitkilerin İçerisinde Yer Alan Su ile Etkileşimi

Biyodinamik tarımın etkin bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için zamanlama çok önemlidir. Biyodinamik tarımın kökeninde, ayın dünya çevresindeki yaklaşık yirmi sekiz günlük hareketin, dünya üzerinde bulunan suda ve sudan oluşan canlılarda meydana getirdiği farklı etkilerin takip edilmesi ve buna göre ekim, dikim, hasat gibi zamanlamaların belirlenmesi fikri yatmaktadır. Seçilecek ekim ve dikim zamanı bitkinin yaprağı, çiçeği ya da kökünden faydalanma durumuna göre farklılık gösterebilmektedir (Çakır, 2018: 438-443).

Bilinmektedir ki kadim Anadolu halkları ekim ve dikim zamanlarını yukarıda bahsedilen kriterlere göre gözleme dayalı olarak belirlemiş ve yüksek verim amacıyla kullanmışlardır. Biyodinamik tarım takvimi ancak çok uzun yıllar boyunca yapılacak gözlemlere dayalı olarak geliştirilebilmektedir.

Biyodinamik tarım takvimi, biyodinamik tarım uygulamalarının zamanlamasını belirlemek için kullanılan bir takvim çeşididir. Bu takvim bugün Avrupa'da her yıl astrolojik duruma göre yeniden yayınlanmaktadır (Bkz. Şekil 22). Biyodinamik tarım takviminde ayın farklı evrelerine göre zamanlama yapılmaktadır. Bunlar; hilal, dolunay, artan ve azalan ay, ay ile farklı yıldızların ve gezegenlerin birbirlerine göre gökyüzündeki konumları şeklindedir. Hilal ve dolunay zamanlarında topraktaki nem miktarının yüksek olduğu, bu sayede toprağa ekilecek tohumların daha hızlı ve kolay çimleneceği ön görülmektedir. Dolunay sonrasında oluşan azalan ayın büyüme geciktirdiği ve hasat zamanı olduğu belirtilmektedir (Çakır, 2018: 438-443).

Şekil 22. Maria Thun Biyodinamik Takvimi (Thun, 2000)

Roma Döneminde Biyodinamik Tarım

Roma Dönemi'nde miladi sekizinci yılda tamamlandığı düşünülen ve Ovidius tarafından kaleme alınmış Fasti adlı eserde, Roma takvimlerinden toplam on iki kitapta bahsedilmektedir, ancak bu kitaplardan sadece ilk altısı yani ilk altı ay günümüze ulaşabilmiştir. James George Frazer tarafından 1931 yılında İngilizceye çevrilmiş olan Fasti incelendiğinde; doğrudan doğruya bu çalışmaya konu olan türden bir biyodinamik tarım takviminden bahsedilmemekte ancak ayın hareketlerini takip eden takvimler bulunduğundan, ayın ve takım yıldızların konumlarının tarımsal faaliyetlerin takibi için kullanıldıklarından bahsedilmektedir (Frazer, 1931; Abuagla, 2017).

Roma'da bulunan, Menologia Rustica Colotianum olarak adlandırılan, M.S. 1. yüzyıla tarihlenen kare mermer blok incelendiğinde (Bkz. Şekil 23), dört yüzünün her birinin üç dilime bölüldüğü ve toplam on iki kısımlık bir takvim olduğu anlaşılmıştır. Bu takvimde dini inanışların tarihleri, festival tarihleri ve tarımsal faaliyetlerin zamanlanmasına dair bölümlerinin olduğu görülmüştür. Yani bulunan bu Roma Takvimi sayesinde hangi zamanda hangi tarımsal faaliyetin yapılacağı belirlenebilmektedir (Karakuş, 2016). Söz konusu takvim üzerinde, festivallerin tarihleri, hangi tanılara ne zaman adak adanacağı, ayların koruyucu tanrıları, hangi tarımsal operasyonun ne zaman ve ne şekilde yapılacağı ve ayların kaç gün çektiği gibi bilgiler bulunmaktadır (Broughton, 1936: 353). Bu takvim her ne kadar tam anlamıyla bir biyodinamik tarım takvimi değilse de Roma Dönemi'nde tarımsal aktivitelerin takvimlere bağlandığı bilgisini içerdiği için çalışmamız açısından değerlidir.

Şekil 23. Menologia Rustica Colotianum (Broughton, 1936)

Toplamda yirmi ciltten oluşan 10. yüzyılda Bizans imparatoru Constantinus VII Porphyrogenitus tarafından derlenen Geoponica isimli kitapta Bizans'ta tarım uygulamalarından çok detaylı bir biçimde bahsedilmektedir. Owen 1806 yılında Geoponica'yı İngilizceye Agricultural Pursuits adı ile çevirmiştir. Bu kitapta Bizans Döneminde tarımsal uygulamaların zamanlamasında ayın konumu ve evrelerinin belirleyici bir rol üstlendiği açıkça görülmektedir. Konuyla ilgili Geoponica'dan bazı örnekler verilebilir:

- “Ağaçlar ay büyürken dikilirse çok daha hızlı gelişirler.”
- “Ayrıca, köklerine tuz veya deniz yosunu sürerseniz veya ay dolunaydayken gövdesini rubrica ile ovalarsanız veya üzerine ekşi incir asarsanız, meyvesini dökmez.”
- “Ancak sürgünleri, ay küçülürken, aşılardan on gün veya daha fazla bir süre önce seçmek ve içine hava girmesin diye özenle kapatılmış bir kaba koymak gereklidir.”
- “Ay ufku altındayken dikilir ve alınır, zeytinleriniz rahatsız edici kokulardan arınmış olacaktır” (Owen, 1806).

Romalıların, biyodinamik tarım yaptığı biliniyor olmasına rağmen, tarım faaliyetlerini planladıkları biyodinamik tarım takvimi kullanıp kullanmadıkları bilinmemektedir, literatürde Roma Dönemi'nden günümüze ulaşan herhangi bir biyodinamik tarım takvimine dair bilgi bulunmamaktadır.

Sonuç

Kayseri şehri Roma Dönemi'nde önemli bir yerleşim yeri olmuştur. Bugün Develi sınırları içerisinde, Erciyes Dağı'nın güney eteklerinde yer alan Gereme yerleşim yeri kalıntıları, bölgenin tapınak ve kilise gibi büyük kamu yapılarına, konut ve benzeri sivil yapılara ev sahipliği yapan geniş bir alana yayılmış bir yerleşke olabileceğini işaret etmektedir. Bu çalışmada, bölgede yer alan kalıntılar arasında yer alan, farklı büyüklüklerde, kırmızı kök boya ile işlemeli ve birbirini tamamlayan toplam beş adet taş yapı parçalarının görsel olarak analizi yapılmıştır. Bu parçaların aslında ay ve yıldızların konumlarına göre tarımsal faaliyet zamanlaması yapılan bir biyodinamik tarım takviminin parçaları olduğu önerilmektedir. Biyodinamik tarım takvimlerinin geleneksel takvimler olduğu ve

Anadolu'da uzun yıllardır kullanıldığı, Roma'da da özellikle ayın konumunun tarımsal faaliyetlerinin planlanmasında önemli rol oynadığı bilinmektedir. Bu parçalar dikkatle incelendiğinde aslında daha büyük bir takvimin günümüze ulaşan parçaları olduğu anlaşılmaktadır. Takvimin tamamının nasıl olduğu ve nasıl kullanıldığı bu çalışmada ele alınmamıştır. Bölgedeki kalıntılar daha önceden Roma Dönemine tarihlendirildiği için takvimin de Roma Dönemine ait olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada ortaya konulan Roma Dönemi biyodinamik tarım takvimi, bilinen ilk örnek olması ve benzersiz olması nedenleriyle oldukça önemlidir. Bölgede yapılacak arkeolojik çalışmalar ve bölgeden taşınan taşların izinin sürülmesi sonucunda bu çalışmada yer alan iddiaları destekleyen yeni kanıtların bulunması mümkündür.

Kaynakça

- Abauagla, A. (2017). *Roma Takvimi "Fasti" ve Antik Kaynaklar Işığında Roma Takvimine göre İlk Altı Ayda Kutlanan Festivaller*, Yapı Kredi Yayınları.
- Broughton, A. L. (1936). The Menologia Rustica, *Classical Philology*. 31/4.
- Çakır, Ö. (2018). Biyodinamik Tarım ve Organik Tarımın Karşılaştırılması, *Türk Tarım – Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(4).
- Demirel, E. (2014). *Kayseri Yürüyüş Rotaları ve Turizm Keşif Rehberi*. (2014). Kayseri Valiliği.
- Erkiletlioğlu, H. (1993). *Kayseri Tarihi*. Kayseri Valiliği İl Kültür Müdürlüğü.
- Erkiletlioğlu, H. (2019). *Kappadokia Krallığı ve Roma-Bizans Dönemi*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi.
- Frazer, J. G. (1931). *Ovid's Fasti*, Harvard University Press.
- Güler, O. (1999). Gözlem: Kapadokya'nın Küçük Kilikya Bölümü'nde Antik Bir Kent; Gereme, *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, Sayı: 88.
- Hamilton, W. (1842). *Researches in Asia Minor, Pontus and Armenia*, Vol II.
- Hild, F. (1977). *Das Byzantinische Strassensystem In Kappadokien*. Verlag Der Österreichischen Akademi Der Wissenschaften.
- Karakaya, N. Ç. (2009). Gereme Panagia Kilisesi (2005 Yılı Kazı Sonuçları), *XIII. Ortaçağ Ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu*, Pamukkale Üniversitesi.
- Karakaya, N. Ç. (2011). Yeni Bulgular Işığında Gereme'deki Panagia Kilisesi ve Çevresi, *Anadolu ve Çevresinde Ortaçağ 5*, Anadolu Kültür Varlıklarını Araştırma Derneği.
- Karakuş, O. S. (2016). Menologia Rustica Colotianum: Roma Taşrasına Ait İstisnai Bir Takvim, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Kulakoğlu, F. (2010). *Anadolu'nun Önsözünü Kültepe Kanış-Karumu*. Kayseri Büyükşehir Belediyesi.
- Nabi, A. (2017). Biodynamic Farming in Vegetables, *Journal of Pharmacognosy and Phytochemistry*, 6(6).
- Owen, T. (1806). *Geoponika*. Agricultural pursuits, Translated from the Greek by the Rev.
- Özgöncü, S. (2018). *Medeniyetlerin Beşiği Kayseri*. Kayseri Büyükşehir Belediyesi.
- Ram A. R. (2019). Bio-Dynamic Agriculture: An Advance Stage of Organic Farming, *Journal of Eco-friendly Agriculture*, 14(1).
- Rositsa, B. U. (2018). *Biodynamic Farming Method for Sustainable Production of Quality Food*. 3.
- Rott, H. (1908). *Kleinasiatische Denkmäler aus Pisidien, Pamphylien, Kappadokien und Lykien*.
- Thun, M. (2000). *Gardening for Life: The Biodynamic Way* (Art and Science).
- Tiefenbach, H. (2012). *Anadolu'nun Açıqları*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Topçu, S. M. (2013). Develi Şehrinin Selçuklular Dönemindeki Fiziksel Yapısı, *Karadeniz Araştırmaları*.
- Umar, B. (1993). *Türkiye'deki Tarihsel Yer Adları*.
- Vural, A. (2020). *Alanya Halk Takvimi, Takvimsel Uygulamalar ve Halk Meteorolojisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yegül, F. (2019). *The Roman Near East. In Roman Architecture and Urbanism: From the Origins to Late Antiquity*, Cambridge University Press.

EXTENDED SUMMARY

Kayseri had been considered as an important city with a population of 400 thousand before the Roman rule. The city became a province of Rome in 17 AD and The Roman rule continued over the city until 395. After the division of Rome into east and west, Kayseri came under the rule of Byzantine Empire (Eastern Rome). Kayseri was a very important holy city for also Rome, especially due to the existence of Mount Erciyes. Today, there are tumulus tombs, fountains, temples, and the remains of the castle walls in Kayseri belonging to the Roman period. The main subject of this study consists of the remains of the Roman buildings which are located in Gereme.

The ancient settlement of Gereme is located on a land with an altitude of 1,787 meters, 30 km Southwest of Kayseri city center and 10 km North West of Develi city center. Although it is not known exactly how far the historical roots of Gereme go back to, it is claimed that Gereme has a history dating back to the Hellenistic Kingdom periods. Furthermore, the main development of the city was perceived in the late Roman and Byzantine periods (Güler, 1999: 44-47).

William Hamilton refers to the ruins at Gereme in his book published in 1842. Hamilton visited the Gereme ruins on his way back to Develi after a summit climb to Mount Erciyes. He describes Gereme as an ancient city and states that there is a Byzantine church outside the city.

Moreover, Hans Rott visited Gereme after Hamilton in 1908. Rott named the church with an entrance from the west, facing east, built with trachyte stones, which was largely destroyed, as the Çanlı Church (Figure 8). Rott describes another church among the ruins, which he named the Church of Panagia (Fig. 10). Apart from these, he spotted a Byzantine-era Christian tomb with cross decorations (Figure 12), (Rott, 1908).

There has been an ancient agricultural tradition of thousands of years in Anatolia. Organic farming and biodynamic farming are very similar, but the main difference between the two is that the biodynamic farming practices employ a month-based biodynamic farming calendar. In biodynamic agriculture, the positions of the sun, moon, and even stars are used on scientific grounds to determine the timing of agricultural practices. The position of the moon is considered as an important determinant for an efficient agricultural practice. The positions of the moon and stars have crucial effects for more productive and healthy leaf, flower, and root development. These effects should be considered for efficient agricultural practices (Ram, 2019: 34-37).

The biodynamic farming calendar is a type of calendar used to determine the timing of biodynamic farming practices. In the biodynamic agricultural calendar, timing is made according to the different phases of the moon which are listed as crescent, full moon, rising and waning moon, moon and the positions of different stars and planets in the sky relative to each other. It is predicted that the amount of moisture in the soil is high during the crescent and full moon times, therefore, the seeds to be planted in the soil germinates faster and easier. The waning moon is reported to occur after the full moon delays growth and is harvest time (Çakır, 2018: 438-443).

Menologia Rustica Colotianum is a square marble block which is discovered at Rome, dated to the 1st century AD (See Figure 5). In this calendar, one can see that there are parts of religious beliefs, festival dates and timing of agricultural activities. In other words, this Roman calendar could be used to determine which agricultural activity will be carried out at what time (Karakuş, 2016). Although this calendar is not exactly a biodynamic agricultural calendar, it is valuable for our study as it contains information regarding agricultural activities which were linked to calendars in the Roman period. In Geoponica, it is clearly observed that the position and phases of the moon played a decisive role in the timing of agricultural practices during the Byzantine period.

In Gereme, five pieces of red root-painted cut stone were found among the ruins scattered around, which are clearly related to each other. When the pieces are examined carefully, one can see that these pieces come together to form a column base or a cornice (Figure 19 and Figure 20). By putting the parts together, it can be seen what the original version of the biodynamic agricultural calendar proposed in this paper looks like (Figure 27). When the pieces come together, it becomes clear that the resulting picture is a systematic model of the phases of the moon, the amount of moonlight, and the positions of the constellations. This paper suggests that this systematic model is a biodynamic agricultural calendar which was used in Roman period. However, how this calendar was utilized remains unclear due to the missing parts as it is known that many stones were taken from Gereme for the construction of the Constantine Church, which was built in Develi Center in 1825 (Rott, 1908).